T013 BD IV 190-Q59-P58 Nhân Duyên của Bà Đề Lợi Ca-Phật Bản Hạnh Tập

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH PHAÄT BAÛN HAÏNH TAÄP QUYEÅN 59

Phaåm 58: NHAÂN DUYEÂN CUÛA BAØ-ÑEÀ-LÔÏI-CA (Phaàn 3)

Baáy giôø Tröôûng laõo Ñeà-baø-ñaït-ña thaáy A-nan ñi gaëp Ñöùc Phaät neân hoûi: –Tröôûng laõo A-nan, thaày ñi ñaâu ñoù? A-nan ñaùp: –Toâi ñònh ñeán yeát kieán Ñöùc Phaät. Ñeà-baø-ñaït-ña noùi: –Naøy A-nan, neáu thaày nhaát ñònh ñi, xin ñôïi toâi choác laùt, toâi cuõng seõ ñeán xin pheùp Thaân giaùo sö, roài toâi cuøng thaày ñi ñeán Ñöùc Phaät. Ñeà-baø-ñaït-ña lieàn ñi ñeán choã Toân giaû Baït-da-saéc-tra Taêng-giaø ñaûnh leã döôùi chaân, ñöùng veà moät beân, baïch: –Thöa thaày, con muoán yeát kieán Ñöùc Phaät. Cuùi xin thaày thöông meán cho pheùp. Baáy giôø Tröôûng laõo Baït-da-saéc-tra baûo Ñeà-baø-ñaït-ña: –Neáu thaày thaáy ñeán luùc, khi ñi ñeán choã Phaät seõ thay ta ñaûnh leã döôùi chaân Phaät vaø vaán an Theá Toân: ít beänh, ít naõo, thaân theå coù an oån khoâng? Ñöùng ngoài coù deã daøng khoâng? Ñi laïi hoùa ñaïo coù khoù khaên khoâng? Thaân theå khí löïc coù doài daøo khoâng? Ñeà-baø-ñaït-ña thöa Baït-da-saéc-tra Taêng-giaø: –Nhö lôøi Toân sö daïy, con khoâng daùm traùi pheùp. Ñeà-baø lieàn ñaûnh leã Toân sö, nhieãu quanh ba voøng, töø taï ra ñi. Baáy giôø hai vò Tröôûng laõo A-nan-ñaø vaø Ñeà-baø-ñaït-ña rôøi khoûi chaân Tuyeát sôn, ñoàng ñi ñeán choã Ñöùc Phaät. Ñeán nôi, hai ngöôøi ñaûnh leã döôùi chaân Ñöùc Phaät vaø ñöùng lui veà moät beân. Tröôûng laõo Ñeà-baø-ñaït-ña baïch Theá Toân: –Khi tröôùc con caàu xin Nhö Lai xuaát gia maø Nhö Lai khoâng cho. Nay Nhö Lai khoâng thaáy con ñöôïc xuaát gia roài hay sao? Ñöùc Phaät baûo Ñeà-baø-ñaït-ña: –Naøy Ñeà-baø-ñaït-ña, ngöôøi vì muïc ñích gì maø xuaát gia vaäy? Xuaát gia roài, xin ngöôøi khoâng neân phaûn laïi. Caùc thaày Tyø-kheo baïch Phaät: –Kyø laï thay! Baïch Theá Toân, khi tröôùc Ngaøi thöôøng raên daïy Ñeà-baø-ñaït-ña laøm vieäc lôïi ích. Ngöôïc laïi nay Ñeà-baø-ñaït-ña laïi ñem oaùn thuø ñeán vôùi Phaät. Ñöùc Phaät baûo caùc thaày Tyø-kheo: –Naøy caùc thaày, chaúng chæ ñôøi naøy Ta daïy Ñeà-baø-ñaït-ña laøm ñieàu lôïi ích, maø ngöôøi laïi oaùn thuø Ta, ôû trong quaù khöù cuõng nhö vaäy. Ta daïy ñieàu lôïi ích, ngöôïc laïi, oâng aáy oaùn thuø Ta. Khi aáy caùc Tyø-kheo baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, vieäc aáy theá naøo, xin Ngaøi daïy roõ cho. Baáy giôø Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Ta nhôù trong thôøi quaù khöù döôùi chaân Tuyeát sôn coù con chim moät thaân hai ñaàu,

thöôøng ôû taïi nôi ñaây. Moät ñaàu goïi laø chim Ca-laâu-traø, moät ñaàu goïi laø chim Öu-ba-ca-laâu- traø. Chim hai ñaàu naøy, moät ñaàu nguû, moät ñaàu thöùc. Moät hoâm noï, ñaàu chim Öu-ba-ca-laâu-traø ñang nguû thì gaàn beân ñaàu chim thöùc coù moät caây aên quaû teân Ma-ñaàu-ca. Caây naøy gioù thoåi laøm hoa rôi nôi ñaàu chim thöùc. Luùc aáy vôùi yù nghó: “Neáu moät mình ta aên hoa naøy, khi nuoát vaøo buïng thì caû hai ñaàu ñeàu ñöôïc saéc ñeïp vaø söùc löïc, ñöôïc heát ñoùi khaùt”, neân ñaàu chim thöùc khoâng ñaùnh thöùc ñaàu chim nguû, cuõng khoâng baùo cho

bieát, im laëng aên hoa. Sau ñoù, ñaàu chim nguû thöùc daäy, thaáy trong buïng no neâ, ho haét hôi ra ngoaøi, lieàn noùi vôùi ñaàu chim thöùc: “Anh aên uoáng thöùc aên tuyeät vôøi naøy ôû ñaâu, khieán cho thaân theå toâi no neâ thoaûi maùi, laøm cho aâm thanh cuûa toâi trong treûo?” Ñaàu chim Ca-laâu-traø ñaùp: “Khi anh nguû say, nôi ñoù caùch ñaàu toâi chaúng xa, coù hoa cuûa caây aên quaû Ma-ñaàu-ca, luùc aáy moät hoa rôi treân ñaàu toâi. Baáy giôø vôùi yù nghó: “Chæ moät mình ta aên hoa naøy, ñeán khi vaøo buïng thì caû hai ñaàu ñeàu khoûi ñoùi khaùt, ñeàu coù saéc ñeïp vaø söùc löïc”, neân toâi khoâng ñaùnh thöùc anh daäy, cuõng khoâng noùi cho anh bieát, maø aên hoa aáy.” Ñaàu chim nguû nghe noùi nhö vaäy, lieàn oaùn giaän, hieàm traùch, nghó theá naøy: “Ngöôøi ñöôïc thöùc aên khoâng noùi ta hay, khoâng goïi ta daäy, töï aên moät mình. Nhö vaäy, töø nay veà sau neáu ñöôïc thöùc aên ta cuõng khoâng goïi, khoâng cho bieát.” Chim hai ñaàu aáy vaøo moät hoâm noï bay ñi ñoù ñaây, boãng nhieân gaëp moät boâng hoa ñoäc. Vôùi yù nghó: “Ta aên hoa naøy ñeå caû hai ñaàu ñeàu cheát.” Neân ñaàu kia noùi vôùi ñaàu Ca- laâu-traø: “Giôø naøy anh nguû ñi, toâi seõ thöùc.” Ca-laâu-traø nghe ñaàu Öu-ba-ca-laâu-traø noùi nhö vaäy lieàn nguû say. Ñaàu chim Öu-ba- ca-laâu-traø voäi aên hoa ñoäc. Ñaàu chim Ca-laâu-traø nguû xong thöùc daäy, ho haét hôi ra ngoaøi, bieát ñaây laø hôi ñoäc, lieàn hoûi ñaàu chim kia: “Khi thöùc, anh aên thöùc aên ñoäc naøo khieán cho thaân theå ta khoâng an, maïng soáng saép cheát, laøm cho aâm thanh ta khaøn khaøn, muoán noùi ra nhöng coå hoïng ngheït cöùng khoâng thoâng!” Luùc aáy ñaàu chim Öu-ba-ca-laâu-traø noùi vôùi ñaàu chim Ca-laâu-traø: “Khi anh nguû say, toâi aên hoa ñoäc, muoán cho hai ñaàu ñeàu cheát.” Ca-laâu-traø noùi vôùi Öu-ba-ca-laâu-traø: “Vieäc laøm cuûa anh thaät boäp choäp voäi vaøng! Taïi sao anh laøm vieäc nhö vaäy?” Lieàn noùi keä: Ngaøy xöa anh ñang yeân giaác nguû Toâi aên hoa laønh muøi ngon ngoït Hoa kia gioù thoåi rôùt beân toâi Anh laïi phaùt sinh taâm saân haän. Nguyeän chaúng muoán thaáy keû ngu naøy Cuõng nguyeän chaúng soáng chung vôùi hoï Soáng chung ngöôøi ngu khoâng lôïi ích Ngöôøi ngu töï haïi, haïi ngöôøi khaùc. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Neáu caùc thaày coù taâm nghi ngôø chim Ca-laâu-traø aên hoa thôm thuôû aáy laø ai thì chôù neân nghó gì khaùc, töùc laø thaân Ta vaäy. Chim Öu-ba-ca-laâu-traø aên hoa ñoäc thuôû aáy laø ai? Töùc laø Ñeà-baø-ñaït-ña naøy vaäy. Thuôû aáy Ta laøm vieäc lôïi ích, Ñeà-baø-ñaït-ña ngöôïc laïi sinh saân haän. Ngaøy nay cuõng vaäy, Ta daïy ñieàu lôïi ích, ngöôïc laïi oaùn thuø Ta. Khi Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca ñaõ xuaát gia roài, ôû trong ba thaùng haï thaønh töïu ba

phaùp thaàn thoâng, Ma-ni-laâu-ñaø chöùng ñöôïc Thieân nhaõn, Tröôûng laõo Baït-phuø-baø, Tröôûng laõo Nhaân Kyø, Tröôûng laõo Nan-ñeà-ca… nhöõng vò naøy ñaéc quaû A-la-haùn. A-nan laïi chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn, Ñeà-baø-ñaït-ña chöùng ñöôïc thaàn thoâng phaøm phu theá gian. Khi Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca ñaéc quaû A-la-haùn, hoaëc ôû döôùi goác caây hay trong phoøng vaéng, hoaëc ôû nôi ñaát troáng, hoaëc ôû trong vöôøn Kyø-ñaø, ngaøy ñeâm ba thôøi thöôøng xöôùng leân ba laàn theá naøy: “Thaät laø an laïc!” Luùc aáy caùc vò Tyø-kheo ñeán baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca Kieàu-cuø-di khoâng thích ôû

trong phaùp Theá Toân, khoâng vui khoâng möøng, luoân luoân nhôù ñeán thuù vui phuù quyù khi coøn vöông vò. Vì thöôøng nhôù nghó ñeán vieäc aáy neân hoaëc ôû döôùi goác caây, hoaëc ôû trong phoøng vaéng, hoaëc ôû nôi ñaát troáng, thöôøng ba thôøi xöôùng leân ba laàn: “Thaät laø an laïc!.” Khi aáy Ñöùc Phaät goïi moät Tyø-kheo ñeán vaø baûo: –Thaày ñeán ñaây. Haõy vì Ta, thaày ñeán gaëp Tyø-kheo Baø-ñeà-lôïi-ca vaø noùi raèng Theá Toân caàn gaëp thaày. Tyø-kheo aáy baïch Phaät: –Y nhö lôøi Theá Toân daïy, con xin vaâng lôøi. Ñi ñeán choã Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca, vò aáy noùi: –Thöa Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca, Ñöùc Theá Toân goïi thaày ñeán. Baø-ñeà-lôïi-ca nghe noùi nhö vaäy, lieàn ñi ñeán choã Ñöùc Phaät, ñeán nôi ñaûnh leã roài ñöùng lui veà moät beân. Ñöùc Phaät baûo Baø-ñeà-lôïi-ca: –Naøy Baø-ñeà-lôïi-ca, thaày khoâng thích ôû trong phaùp cuûa Ta tu phaïm haïnh phaûi khoâng? Thaày luoân luoân töôûng ñeán ngoâi vua phaûi khoâng? Vì töôûng nhôù nhö vaäy neân hoaëc ôû döôùi goác caây, hoaëc nôi phoøng vaéng, hoaëc nôi ñaát troáng, trong ba thôøi xöôùng leân theá naøy: “Thaät laø an laïc! Thaät laø an laïc!”, phaûi khoâng? Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca baïch Phaät: –Ñuùng vaäy, baïch Theá Toân. Ñuùng vaäy, baïch Nhö Lai. Ñöùc Phaät laïi baûo: –Thaày thaáy lôïi ích gì, hoaëc ôû döôùi goác caây... ba thôøi xöôùng leân: “Thaät laø an laïc! Thaät laø an laïc!”? Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, khi xöa con ôû taïi cung vua, nhaän leã quaùn ñaûnh, leân laøm vua trò vì, ñöôïc baûy lôùp töôøng thaønh bao boïc cung ñieän baûo veä con, laïi coù baûy lôùp töôïng quaân hoä veä, laïi coù baûy lôùp chieán maõ, nhö vaäy. Laïi coù quaân xa, boä binh, moãi loaïi ñeàu coù baûy lôùp, ñeàu maëc aùo giaùp, tay caàm binh khí cung, teân, giaùo, maùc, maâu, thuaãn, chaøy kim cang lôùn vaø gaäy saét lôùn, khoùa saét, voøng saét, chæa ba, buùa rìu... Bao nhieâu binh khí nhö vaäy hoä veä chung quanh con. Ngoaøi töôøng laïi coù baûy lôùp haøo nöôùc. Giöõ gìn nhö vaäy, che chôû nhö vaäy, nhöng ban ñeâm neáu nghe tieáng ñoäng, con vaãn hoài hoäp khoâng yeân, toaøn thaân döïng chaân loâng, thöôøng sinh hoå theïn, caùc caên bieán ñoäng. Baïch Ñöùc Theá Toân, ngaøy nay hoaëc con ôû döôùi goác caây, hoaëc trong phoøng vaéng, hoaëc nôi ñaát troáng, ban ñeâm nghe bao tieáng thuù döõ, con khoâng coøn sôï seät, thaân khoâng döïng chaân loâng, khoâng coù hoå theïn, caùc caên khoâng bieán ñoäng. Do vaäy, con thöôøng tö duy, nghó theá naøy: “Ta ñaõ ñöôïc ñieàu lôïi ích lôùn! Ngaøy nay Theá Toân laø Baäc Ñaïo Sö cuûa ta, thuyeát caùc phaùp maø Ngaøi ñaõ ñöôïc giaùc ngoä, ôû trong phaùp aáy ta ñöôïc xuaát gia, tu haønh phaïm haïnh, coù nhieàu caám giôùi hoä trì ta ñeå trôû thaønh baäc dieäu haïnh. Ta ñang ñöôïc ñôøi

soáng toát ñeïp, khi qua ñôøi cuõng toát ñeïp.” Baïch Ñöùc Theá Toân, con ñem söï sung söôùng giaøu sang thuôû xöa nôi vöông vò, so vôùi söï an laïc xuaát gia ngaøy hoâm nay nhö caùi vui ngoài choã vaéng, caùi vui giaùc quaùn, caùi vui tòch tònh, nhöõng caùi vui cuûa baäc Sa-moân..., do con nghó ñeán nhöõng caùi vui naøy neân khi ñang ôû döôùi goác caây, hoaëc trong phoøng vaéng, hoaëc nôi ñaát troáng, tri tuùc thieåu duïc, ñi khaát thöïc, maø thaân khoâng sôï haõi döïng chaân loâng, gioáng nhö nai röøng taâm ñöôïc töï taïi, ñi ñöùng naèm ngoài khoâng bò chöôùng ngaïi. Cho neân ba thôøi thöôøng reo leân ba laàn: “Thaät laø an laïc!.” Luùc baáy giôø, Tröôûng

laõo Baø-ñeà-lôïi-ca ôû tröôùc Ñöùc Phaät vì ñaïi chuùng maø noùi keä: Thaâm cung ngaøy xöa toâi ñang ngöï Baûy lôùp töôøng thaønh cao choùt voùt Laàu canh ñuoåi giaëc thaät vöõng beàn Thaønh luõy bao quanh ñeán baûy lôùp Quaân só luoân luoân caàm khí giôùi Suoát caû ngaøy ñeâm hoä veä toâi Nhieàu caùch nhö vaäy ñeå phoøng thuû Nhöng thaân taâm vaãn sôï chaúng an. Ngaøy nay toâi soáng vôùi Theá Toân Khoâng coù moät ngöôøi theo hoä veä Cho ñeán soáng nôi thaät hoang vaéng Hoaëc döôùi goác caây trong röøng nuùi Toâi: Ba-ñeà-ca, ñeä töû Phaät Moïi ngöôøi cuøng nhau ñoàng che chôû Ñi ñöùng naèm ngoài thöôøng an laïc Do vaäy taâm khoâng coøn lo nghó. Toâi xöa trong cung côõi voi chuùa Thaân maëc y phuïc luïa tuyeät vôøi AÊn uoáng canh côm ñoà ngon ngoït Canh chaùo hoøa vôùi vò thòt ngon, Toâi nay naèm ngoài tuøy yù traûi Phaån taûo che thaân nôi hoang vaéng Caét aùi töø boû goác khoå ñau Muoán laøm vieäc gì ñeàu tuøy yù. Khi aáy vì vieäc naøy Ñöùc Theá Toân noùi keä: Bieát thaân maïng, khoâng lo khi soáng Cuõng khoâng buoàn khi maïng laâm chung Ngöôøi naøo duõng maõnh thaáy chaân ñeá Tuy trong bieån khoå naøo coù sôï. Tyø-kheo naøo ñaõ ñoaïn höõu aùi Thì ñoaïn töø heát taát caû traàn Phieàn naõo sinh töû ñeàu dieät saïch Nhö vaäy khoâng luaân hoài ñôøi sau. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Naøy caùc thaày, trong haøng ñeä töû Thanh vaên cuûa Ta, ngöôøi giaøu sang quyeàn quyù

nhaát xuaát gia, ñoù laø Tyø-kheo Baø-ñeà-lôïi-ca naøy. Khi aáy caùc Tyø-kheo baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca naøy ngaøy tröôùc taïo thieän nghieäp gì, nay sinh trong nhaø ñaïi haøo quyù hoï Thích, ñöôïc nhieàu cuûa caûi, saûn nghieäp khoâng thieáu? Taïo nghieäp gì ñöôïc thöøa keá leân ngoâi vua hoï Thích? Taïo nghieäp gì ñöôïc xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc, chöùng quaû A-la-haùn? Ñöôïc Theá Toân ghi nhaän: “Naøy caùc Tyø-kheo, trong haøng ñeä töû Thanh vaên cuûa Ta, xaû boû söï haøo quyù danh voïng ñi xuaát gia, thì Baø-ñeà-lôïi-ca laø ngöôøi ñeä nhaát”? Baáy giôø Ñöùc Phaät baûo caùc thaày Tyø-kheo: –Naøy caùc thaày, Ta nhôù thuôû quaù khöù, coù moät ngöôøi ngheøo cuøng ñi aên xin ñeå soáng. Ngöôøi naøy töøø moät thaønh noï ñi ñeán thaønh Ba-la-naïi. Khi ñeán nôi, nhöõng aên maøy ôû nôi ñaây ñeàu quôû traùch teân aên maøy ñoù: “Ngöôi töø ñaâu ñeán ñaây? Ta ngaên caám ngöôi khoâng ñöôïc ñi aên xin.” Baáy giôø ngöôøi aên maøy naøy thaáy coù söï trôû ngaïi neân suy nghó: “Ta vôùi boïn hoï khoâng toäi loãi gì, taïi sao hoï ngaên caám khoâng cho ta ñi xin?.” Thuôû aáy, taïi thaønh Ba-la-naïi coù moät vò tröôûng giaû maát moät caùi baùt baèng ñoàng, neân oâng ta ñi tìm kieám. Tìm taïi nôi ñaây khoâng coù, oâng môùi ñi ñeán caùc thoân khaùc tìm baùt ñoàng. Khi aáy ngöôøi aên maøy kia löôïm ñöôïc baùt ñoàng nôi ñoáng phaân, treo baùt treân ñaàu caây gaäy, ñi vaøo thaønh Ba-la-naïi, ñi töø ñöôøng phoá naøy ñeán ñöôøng phoá noï, ñi töø ñöôøng heûm noï ñeán ñöôøng heûm kia, töø ngaõ tö ñöôøng heûm naøy ñeán ngaõ tö ñöôøng heûm kia, töø goùc ñöôøng naøy ñeán goùc ñöôøng noï, mieäng rao leân: “Baùt ñoàng naøy laø vaät cuûa ai? Ai laø ngöôøi chuû, xin nhaän laõnh!” Ngöôøi aên maøy ñi khaép ñoù ñaây ñeå tìm ngöôøi chuû, nhöng roát cuoäc khoâng tìm ra chuû noù neân ñeán giao cho vua Phaïm Ñöùc. Sau ñoù, tröôûng giaû môùi nghe: “Coù ngöôøi löôïm ñöôïc baùt ñoàng töø nôi ñoáng phaân, treo baùt treân ñaàu gaäy ñi vaøo

thaønh Ba-la-naïi, töø ñöôøng phoá naøy ñeán ñöôøng phoá kia, töø ñöôøng heûm kia ñeán ñöôøng heûm noï vaø mieäng rao leân: Baùt ñoàng naøy cuûa ai?... Ñi khaép moïi nôi khoâng bieát chuû noù ôû ñaâu. Vì khoâng tìm ñöôïc ngöôøi chuû neân hoï ñeán giao cho vua Phaïm Ñöùc." Tröôûng giaû nghe nhö vaäy, ñeán gaëp vua Phaïm Ñöùc vaø taâu: "Ñaïi vöông bieát cho! Baùt ñoàng maø tröôùc ñaây teân aên maøy daâng cho Ñaïi vöông laø chieác baùt cuûa toâi." Luùc aáy vua Phaïm Ñöùc cho söù giaû ñi goïi teân aên maøy ñeán, nhaø vua hoûi: "Chieác baùt tröôùc kia ngöôøi mang ñeán ñaây, nay tröôûng giaû naøy noùi laø cuûa tröôûng giaû. Vieäc aáy nhö theá naøo?" Ngöôøi aên maøy taâu vua Phaïm Ñöùc: "Nhö theá naøy, thöa Ñaïi vöông, toâi khoâng bieát baùt ñoàng naøy laø vaät sôû höõu cuûa ai. Noù ôû nôi ñoáng phaân, toâi löôïm ñöôïc roài treo treân ñaàu caây gaäy, ñi vaøo thaønh Ba-la-naïi naøy, ñi khaép ñoù ñaây hoûi khoâng bieát chuû cuûa noù ôû ñaâu. Do khoâng bieát chuû, neân toâi môùi ñem daâng cho Ñaïi vöông. Nay tuøy yù Ñaïi vöông söû duïng. Baáy giôø vua Phaïm Ñöùc nghe noùi nhö vaäy, raát vui möøng, trao baùt ñoàng laïi cho tröôûng giaû vaø noùi vôùi ngöôøi aên maøy: "Naøy nhaân giaû, ñoái vôùi ta, ngöôøi muoán caàu mong nhöõng gì ta seõ ban cho ngöôøi." Ngöôøi aên maøy taâu vua Phaïm Ñöùc: "Taâu Ñaïi vöông, neáu ngaøy nay Ñaïi vöông thaät söï hoan hyû ñaùp öùng nguyeän voïng cuûa toâi thì xin Ñaïi vöông cho toâi laøm chuùa trong ñaùm aên maøy nôi thaønh Ba-la-naïi naøy." Vua Phaïm Ñöùc laïi noùi: "Ngaøy nay, ngöôi xin laøm chuùa ñaùm aên maøy ñoù laøm gì!

Neân xin caùc ñieàu öôùc muoán khaùc hoaëc laø vaøng baïc, hoaëc xin phong aáp moät thoân truø phuù nhaát nöôùc ta... ta seõ ban ngay cho ngöôøi." Ngöôøi aên maøy laïi taâu: "Taâu Ñaïi vöông, neáu Ñaïi vöông hoan hyû xin ban cho toâi ñöôïc öôùc nguyeän ñoù, toâi chæ muoán ñöôïc nhö theá thoâi." Nhaø vua lieàn phaùn: "Theo yù oâng muoán, ta chaáp thuaän." Baáy giôø taïi thaønh Ba-la-naïi toång coäng coù naêm traêm ngöôøi aên maøy. Ngöôøi aên maøy ñöôïc öôùc nguyeän aáy taäp hoïp taát caû caùc aên maøy vaø tuyeân boá: "Ta ñöôïc Ñaïi vöông cho laøm chuùa caùc ngöôi, caùc ngöôi phaûi nghe leänh ta phaân xöû." Naêm traêm aên maøy hoûi ngöôøi aên maøy chuùa: "Nay chuùa phaân chia chuùng toâi laøm nhöõng gì?" Ngöôøi aên maøy chuùa phaùn: "Caùc ngöôi phaûi cuøng nhau khieâng ta treân vai, hoaëc ñaët ta treân löng maø coõng ñi, coøn bao nhieâu haàu haï chung quanh hai beân maø ñi." Boïn aên maøy naêm traêm ngöôøi nghe noùi nhö vaäy, lieàn theo söï xöû phaân ñoù: Hoaëc ngöôøi kieäu treân vai, hoaëc ngöôøi coõng treân löng, du haønh khaép ñoù ñaây. Ñeán xin nhöõng nôi coù ñoà ngoài, ñoà naèm, thöùc aên uoáng... roài ñem veà moät choã, vò aên maøy chuùa phaân chia roài cuøng nhau ñoàng söû duïng. Söï sinh hoaït nhö vaäy, soáng qua thôøi gian khaù laâu. Hoâm noï, coù moät ngöôøi ngoài choã vaéng, aên Ma-hoà-traø-ca (nhaø Tuøy dòch laø Hoan hyû hoaøn). Luùc aáy teân aên maøy chuùa cöôùp laáy thöùc aên Ma-hoà-traø-ca cuûa ngöôøi naøy roài boû chaïy, naêm traêm aên maøy ñoà chuùng ñoàng ñuoåi theo aên maøy chuùa. Chaïy ñöôïc quaûng ñöôøng xa, moïi ngöôøi ñeàu moûi meät. Do vì moûi meät neân hoï ñeàu trôû veà, coøn teân aên maøy chuùa thaân theå söùc löïc traùng kieän neân chaïy maø khoâng meät. Chaïy ñeán choã xa, xoay ñaàu nhìn laïi khoâng thaáy naêm traêm aên

maøy. Thaáy vaäy ngöôøi naøy ñi vaøo moät khu röøng, duøng nöôùc röûa tay, ngoài beân meù bôø, yù saép aên Ma-hoà-traø-ca. Nhöng khi saép aên, anh ta hoái haän: "Ta chaúng toát, Ta vì côù gì ñoaït thöùc aên cuûa ngöôøi khaùc, ñoaït ñöôïc roài laïi giaáu ñaùm tuøy tuøng cuûa ta. Ñoà aên ñaõ nhieàu, ta aên khoâng heát. Neáu trong theá gian coù caùc Thaùnh nhaân, xin roõ ñöôïc loøng toâi maø ñeán ñaây, toâi seõ phaân cho thöùc aên naøy." Phaùt taâm nhö vaäy roài, coù moät vò Bích-chi-phaät teân laø Thieän Hieàn, töø hö khoâng bay ñeán, haï xuoáng ñöùng tröôùc maët aên maøy chuùa, caùch ngöôøi naøy chaúng bao xa. AÊn maøy chuùa töø xa troâng thaáy vò Bích-chi-phaät oai nghi chaäm raõi, böôùc ñi chöõng chaïc, cöû chæ ñuùng pheùp, khoâng gaáp khoâng hoaõn. Thaáy vaäy roài, anh ta ñoái vôùi vò Bích-chi-phaät sinh taâm tònh tín. Ñaõ ñöôïc loøng tin thanh tònh roài, ngöôøi naøy suy nghó: "ÔÛ trong quaù khöù vaø cho ñeán hieän taïi, ta chòu caûnh ngheøo heøn ñeàu do khoâng gaëp ñöôïc ruoäng phöôùc nhö theá. Ta chöa töøng bieát cung kính cuùng döôøng ngöôøi nhö vaäy. Giaû söû trong quaù khöù ta ñaõ gaëp ñöôïc ruoäng phöôùc nhö vaäy thì ngaøy nay leõ ra khoâng gaëp caûnh khoán khoå naøy, leõ ra khoâng soáng döôùi söï aùp böùc. Ta nay ñem thöùc aên Ma-hoà-traø-ca daâng cho vò Tieân nhaân naøy, khoâng bieát Tieân nhaân coù nhaän laáy hay khoâng? Neáu ñöôïc ngöôøi nhaän laáy thì nguyeän ôû ñôøi vò lai ta thoaùt khoûi thaân khoán aùch baàn tieän naøy." Nghó nhö vaäy roài, anh ta ñem Ma-hoà-traø-ca daâng cho Tieân nhaân. Bích-chi-phaät chæ coù moät phaùp duy nhaát laø hieän thaàn thoâng laøm phöông tieän giaùo hoùa chuùng sinh, ngoaøi ra khoâng coù phaùp naøo khaùc. Vò Bích-chi-phaät nhaän thöùc aên Ma- hoà-traø-ca roài, vì thöông meán ngöôøi naøy, töø ñaây bay voït leân hö khoâng maø ñi. Ngöôøi aên maøy chuùa thaáy vò Bích-chi-phaät bay ñi trong hö khoâng nhö vaäy, vui möøng hôùn hôû traøn ngaäp toaøn thaân, khoâng theå töï cheá. Do hoan hyû neân anh ta chaép tay treân ñaàu, töø xa leã döôùi chaân Toân giaû Bích-chi-phaät, roài phaùt nguyeän: "Nguyeän thaân ta ôû ñôøi vò lai gaëp ñöôïc Baäc Theá Toân nhö vaäy, hoaëc hôn theá nöõa, vôùi bao nhieâu giaùo

phaùp cuûa Ngaøi noùi ra, toâi nguyeän khi nghe qua roài lieàn ñöôïc toû ngoä. Laïi nguyeän raèng ta ôû ñôøi vò lai sinh trong nhaø haøo toäc, coù ñaïi oai ñöùc, laøm vua trò hoùa daân chuùng, chôù sinh trôû laïi trong ñaùm aên maøy khoå sôû. Laïi nguyeän raèng ñôøi ñôøi kieáp kieáp khoâng sinh vaøo caùc ñöôøng aùc." Ñöùc Phaät baûo caùc thaày Tyø-kheo: –Naøy caùc thaày, neáu coù ai nghi ngôø teân aên maøy chuùa ôû thaønh Ba-la-naïi cuùng döôøng Ma-hoà-traø-ca cho vò Bích-chi-phaät thuôû noï laø ngöôøi naøo thì chôù nghó gì khaùc, ñoù laø Tyø-kheo Baø-ñeà-lôïi-ca naøy vaäy. Khi xöa teân aên maøy chuùa cuùng döôøng Ma-hoà-traø-ca cho vò Bích-chi-phaät, do nhaân duyeân ñoù neân ngaøy nay ñöôïc phöôùc baùo sinh trong doøng hoï Thích, moät ñaïi haøo quyù toäc, cho ñeán cuûa caûi khoâng thieáu moät vaät gì. Laïi thuôû ñoù, teân aên maøy phaùt nguyeän: "ÔÛ ñôøi vò lai ñöôïc sinh trong haøo toäc ñaïi oai ñöùc, laøm vua trò hoùa daân chuùng." Do nghieäp nhaân ñoù, nay ñöôïc phöôùc baùo sinh trong nhaø hoï Thích, nhaän laõnh ngoâi vua. Laïi thuôû aáy teân aên maøy chuùa laïi nguyeän: "Vaøo thôøi vò lai, ñôøi ñôøi kieáp kieáp khoâng ñoïa vaøo caùc ñöôøng aùc, thöôøng ñöôïc löu chuyeån qua laïi trong coõi trôøi ngöôøi,

höôûng nhieàu dieäu laïc.” Laïi thuôû aáy teân aên maøy chuùa laïi nguyeän: “ÔÛ ñôøi vò lai thöôøng gaëp ñöôïc vò Bích- chi-phaät Theá Toân nhö vaäy, hoaëc laø hôn theá nöõa, nhöõng giaùo phaùp Theá Toân noùi ra, toâi nguyeän nghe qua lieàn toû ngoä.” Do nhaân duyeân aáy, ngaøy nay ñöôïc phöôùc baùo gaëp Ta, ñöôïc xuaát gia thoï giôùi Cuï tuùc, chöùng quaû A-la-haùn. Ta laïi ghi nhaän: Trong haøng ñeä töû Thanh vaên cuûa Ta, ngöôøi haøo quyù nhaát xuaát gia, ñoù laø Tyø-kheo Baø-ñeà-lôïi-ca. Naøy caùc Tyø-kheo, Baø-ñeà-lôïi-ca xöa taïo caùc nhaân duyeân thieän caên nhö vaäy, do nhaân duyeân thieän caên aáy neân nay sinh trong nhaø hoï Thích, thuoäc chuûng toäc haøo quyù, heát söùc giaøu sang, cho ñeán cuûa caûi khoâng thieáu huït, ôû trong doøng hoï Thích ñöôïc noái ngoâi vua, maø xaû boû ngoâi vua ñi xuaát gia, thoï giôùi Cuï tuùc, chöùng quaû A-la-haùn. Cho neân Ta ghi nhaän: ôû trong haøng ñeä töû Thanh vaên cuûa Ta, keû thuoäc doøng hoï haøo quyù xuaát gia thì Baø-ñeà-lôïi-ca laø ngöôøi baäc nhaát. Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca-sau khi chöùng quaû A-la-haùn, thöôøng ôû choã vaéng veû, ñi khaát thöïc ñeå soáng, ñaép y phaán taûo, thöôøng ngoài khoâng naèm, ngoài nôi thuaän tieän, chæ giöõ ba y, laïi khoâng caát chöùa vaät gì khaùc. Moät luùc noï, Tröôûng laõo ôû choã vaéng veû trong röøng caây thuoäc thaønh Xaù-baø-ñeà. Tröôûng laõo tìm coû vaø laù caây nhöng khoâng coù neân löôïm phaån khoâ cuûa baïch töôïng, nhoùm laïi laøm choã ngoài. Tröôûng laõo ngoài kieát giaø treân ñoáng phaân voi, thaân theå ngay ngaén, nhieáp taâm chaùnh nieäm traûi qua moät ñeâm. Saùng sôùm hoâm sau, Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca ñaép y, mang bình baùt, saép vaøo thaønh Xaù-baø-ñeà khaát thöïc. Baáy giôø trong thaønh naøy coù nhieàu aên maøy xin ñöôïc ñoà aên xong, neân ñi ra khoûi thaønh chaúng bao xa, moãi ngöôøi saép aên thöùc aên cuûa mình vöøa môùi xin ñöôïc. Luùc aáy Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca töø xa troâng thaáy caùc ngöôøi aên maøy, sau khi xin thöùc aên xong, rôøi khoûi thaønh chaúng bao xa, moãi ngöôøi ngoài moãi choã saép söûa aên. Tröôûng laõo ñeán beân nhöõng ngöôøi naøy ñöùng yeân laëng. Baáy giôø taát caû aên maøy suy nghó: “Vò Tyø-kheo naøy coá yù thöông meán chuùng ta, cho neân ñeán ñaây khaát thöïc.” Nghó nhö vaäy roài, moãi ngöôøi töï giaûm bôùt moät ít phaàn aên cuûa mình ñeå cuùng döôøng Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca. Baáy giôø vua Ba-tö-na, nöôùc Kieàu-taùt-la côõi con baïch töôïng teân laø Nhaát-phaân-ñaø- lôïi ra ñi töø thaønh Xaù-baø-ñeà cuøng vôùi moät ñaïi thaàn teân Thi-lôïi-baït-ñaø (nhaø Tuøy dòch laø Bæ

Hieàn), khi aáy vua Ba-tö-na nöôùc Kieàu-taùt-la xa xa troâng thaáy Baø-ñeà-lôïi-ca khaát thöïc nôi nhöõng ngöôøi aên maøy ñeå aên, lieàn noùi vôùi ñaïi thaàn Thi-lôïi-baït-ñaø: –Naøy Thi-lôïi-baït-ñaø, ñaây laø Tyø-kheo naøo maø xin thöùc aên töø ñaùm aên maøy ñeå aên nhö vaäy? Baáy giôø vò ñaïi thaàn quaùn saùt thaáy roõ laø Tyø-kheo Baø-ñeà-lôïi-ca, bieát chaéc chaén khoâng sai, neân taâu vua: –Taâu Ñaïi vöông, xin ngaøi bieát cho, ñaây laø Tyø-kheo Thích Baø-ñeà-lôïi-ca. Nhaø vua baûo vò ñaïi thaàn: –Neáu quaû thaät nhö vaäy, khanh ñaùnh baïch töôïng ñeán choã Baø-ñeà-lôïi-ca. Ñaïi thaàn Thi-lôïi-baït-ñaø nghe vua truyeàn leänh, taâu: –Y nhö lôøi Ñaïi vöông daïy, xin vaâng leänh. Nhaän leänh roài, vò ñaïi thaàn ñaùnh baïch töôïng chôû vua ñeán choã Baø-ñeà-lôïi-ca. Khi vua Ba-tö-na nöôùc Kieàu-taùt-la ñeán gaàn

Baø-ñeà-lôïi-ca, lieàn xuoáng voi, ñaûnh leã döôùi chaân Tröôûng laõo, roài ñöùng lui veà moät beân. Vua Ba-tö-na nöôùc Kieàu-taùt-la thöa Tröôûng laõo Baø- ñeà-lôïi-ca: –Thaùnh giaû, ngaøy nay vì lyù do gì coù yù baàn tieän, xin thöùc aên ôû nôi nhöõng keû aên maøy ñeå aên nhö vaäy. Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca noùi vôùi vua Ba-tö-na Kieàu-taùt-la: –Naøy Ñaïi vöông, toâi khoâng phaûi baàn cuøng maø theo hoï xin aên. Toâi coù baûy moùn cuûa baùu, yù toâi muoán theo nhöõng ngöôøi ngheøo ñoù xin aên ñeå cho hoï ñöôïc thoaùt caûnh baàn cuøng. Ñaïi vöông phaûi bieát, toâi ñaõ coù con maét trí tueä, chæ vì muoán phaù maøn voâ minh cho chuùng sinh neân ñeán ñoù xin aên ñeå môû con maét tueä cho hoï. Laïi nöõa, naøy Ñaïi vöông, toâi ñaõ thoaùt khoûi taát caû söï raøng buoäc, chæ vì chuùng sinh bò tham duïc, saân haän troùi buoäc neân toâi ñeán ñoù xin aên ñeå môû troùi buoäc cho hoï. Naøy Ñaïi vöông, nay toâi ñaõ vöôït ñeán bôø giaûi thoaùt, chæ vì muoán cöùu vôùt chuùng sinh chìm ñaém trong vuõng buøn laày phieàn naõo neân toâi ñeán ñoù xin aên. Laïi nöõa, naøy Ñaïi vöông, toâi nay ñaõ ñaït ñöôïc ñeán choã khoâng beänh, chæ vì muoán trò beänh phieàn naõo cho chuùng sinh neân ñeán ñoù aên xin. Khi aáy vua Ba-tö-na nöôùc Kieàu-taùt-la laïi baïch Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca: –Thöa Thaùnh giaû, traãm cuõng baàn cuøng khoâng coù baûy thöù baùu. Traãm cuõng toái taêm, soáng trong haéc aùm. Traãm cuõng bò chìm ñaém trong vuõng buøn laày phieàn naõo. Traãm nay cuõng bò beänh tham duïc. Cuùi xin Thaùnh giaû thöông meán thöôøng ñeán noäi cung cuûa traãm. Baáy giôø Tröôûng laõo Baø-ñeà-lôïi-ca noùi vôùi vua Ba-tö-na Kieàu-taùt-la: –Naøy Ñaïi vöông, Ñaïi vöông chaúng caàn laøm nhö vaäy. Noùi nhö vaäy roài, Tröôûng laõo töø giaõ nhaø vua maø ñi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.